



ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА ПОСТИЗАЊЕ И
УНАПРЕЂЕЊЕ
РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ
-нацрт-

Велико Градиште, децембар 2016.

САДРЖАЈ

1. УВОД

- 1.1. Уводна реч председника Општине Велико Градиште
- 1.2. О општини Велико Градиште
 - 1.2.1. Демографски подаци
 - 1.2.2. О родној равноправности – дефиниција и стратешки оквир
- 1.3. О потреби доношења Локалног акционог плана за постизање и унапређење родне равноправности
- 1.4. Кораци у процесу доношења ЛАП-а

2. АНАЛИЗА СТАЊА

- 2.1. Деск истраживање – тренутно стање у области родне равноправности
- 2.2. Теренско истраживање – методологија и резултати

3. МИСИЈА, ВИЗИЈА И СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

- 3.1. Мисија
- 3.2. Визија
- 3.3. Стратешки приоритети

4. ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ЛАП-А

- 4.1. унапређење људских права жена и родне равноправности
- 4.2. родно осетљиво васпитање и образовање
- 4.3. родна равноправност у економији
- 4.4. родно осетљива здравствена заштита и подстицај здравим стиливима живота
- 4.5. родно засновано насиље
- 4.6. медији и култура
- 4.7. равноправност у процесу одлучивања у политичком и јавном животу заједнице
- 4.8. институционални механизми за примену политика родне равноправности

5. РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАП-А

6. ПЛАН ПРАЋЕЊА, СПРОВОЂЕЊА И ПРОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЛАП-А

7. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ СА ЈАВНОШЋУ

8. АКТЕРИ У ПРОЦЕСУ ИЗРАДЕ ЛАП-А

9. АНЕКСИ

1. УВОД

1.1. Уводна реч председника општине Велико Градиште



Драге суграђанке и суграђани,

Припали су ми част и задовољство да вам се обратим у уводном делу Локалног акционог плана за постизање и унапређење родне равноправности општине Велико Градиште за период 2017-2020. године. Овај документ само је још један у низу корака који наша општина предузима да би обезбедила суштинску равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу, и увод је у сет активности којима планирамо да додатно унапредимо стање у области родне равноправности.

Општина Велико Градиште својим досадашњим поступањем показала је да представнице женске популације третира као носиоце друштвеног развоја и активне чиниоце јавног и политичког живота заједнице. Поносни смо на чињеницу да се на скоро свим челним функцијама у јавним установама наше општине налазе жене. Указујемо и да највећи број начелника одељења општинске управе представљају жене. Са задовољством истичемо да смо међу првима у Србији приступили Европској повељи о родној равноправности на локалном нивоу.

Ипак, свесни смо да је много изазова пред нама, како би се питање родне равноправности подигло на виши ниво и уврстило у општинске приоритете. С тим у вези, као први корак дефинисали смо израду адекватног стратешког оквира за бављење питањима родне равноправности на локалном нивоу, пре свега - Локалног акционог плана за постизање и унапређење родне равноправности општине Велико Градиште. Велико нам је задовољство што је процес који је иза нас реализован на изузетно отворен и транспарентан начин, уз пуно учешће свих грађана и грађанки и широко постављене консултације, које су свакоме од вас омогућиле да дате допринос изради документа кроз изношење мишљења и предлога. Преко 500 становника Великог Градишта учествовало је у припреми документа који је пред вама и искрено се надам да ћемо сви заједно учествовати и у његовој примени, јер је то најбољи показатељ како општинска власт и грађани треба да сарађују на свим питањима од интереса за унапређење живота локалне заједнице.

Општина Велико Градиште посветиће у наредном периоду све доступне ресурсе – људске, логистичке, материјалне, унапређењу родне равноправности на локалном нивоу и рачуна на вашу пуну подршку у томе. Документ прати приоритете и смернице међународних и националних докумената који се баве питањима родне равноправности, али је најважније да осликава приоритете локалне заједнице и да настоји да одговори на исте. Зато и треба да представља обавезу и одговорност свих нас, уз намеру да сви актери од значаја дају допринос његовој примени, али и праћењу успешности исте.

Циљ нам је да на крају иницијалног периода активности, 2020. године имамо извештај који ће настати као резултат примене Локалног акционог плана, а којим ћемо сви заједно моћи да се поносимо и представимо га другима као пример добре праксе у постизању и унапређењу родне равноправности на локалном нивоу!

Ваш,

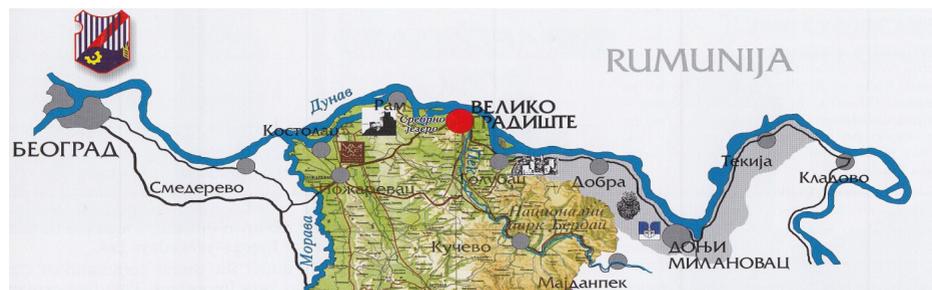
Драган Милић

1.2. Општина Велико Градиште

Општина Велико Градиште налази се у североисточном делу Србије и припада Подунавском региону (Браничевски округ), простирући се на површини од 344км². Налази се у подножју Карпата, недалеко од уласка Дунава у Ђердапску клисуру (природна граница са Румунијом) са једне, и ушћа Пека у Дунав са друге стране. У његовој непосредној близини, на 3 км од центра општине, налази се познато туристичко одређиште Сребрно језеро.

Велико Градиште се први пут помиње у Раваничкој повељи од 1381. године, којом кнез Лазар оставља 13 села у Пеку, међу којима и Градиште, манастиру Раваници.

Данас, Велико Градиште представља пристаниште за све стране бродове који Дунавом долазе из црноморских лука на путу за Беч и обратно. У Градишту је и царинарница, што такође утиче на краће или дуже задржавању речних бродова.



Од Великог Градишта, поред Дунава до ушћа Пека, па и даље узводно, изграђен је одбрамбени насип који је истовремено и лепо шеталиште обалом Дунава. Велико Градиште се налази на надморској висини од 81 метра. У погледу рељефа подручје општине је претежно равничарско јер преко 60% чине равнице. Највећи део површина је обрадиво земљиште са баштама, ораницама и виноградима. Некада је овај крај био веома богат шумама. Међутим, оне данас захватају једва око 200 хектара. Преовладава релативно млада багременова шума, по којој је и познато излетиште Бели Багрем добило име.

Општина обилује и бројним ловним теренима у којима преовладава ниска дивљач, а у изобиљу има и пернате дивљачи. Клима је овде умерено-континентална с дугим топлим летима и релативно високим температурама. Велико Градиште је током јула и августа често најтоплији град у земљи.

Окосницу привредног развоја чине пољопривреда, туризам и индустријски

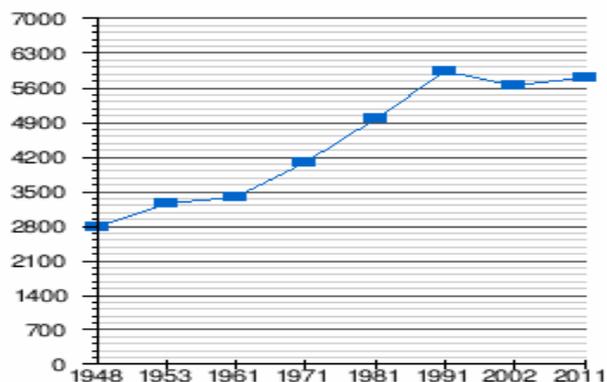
капацитети за прераду уљарских култура. У структури привреде најзначајније место има пољопривреда, па се на ораничним површинама претежно гаје кукуруз, пшеница, индустријске културе, воће и поврће. Пољопривредници овог краја су и врсни произвођачи здраве хране. Развој туризма везан је за реке Дунав и Пек, као и Сребрно језеро, настало преграђивањем рукавца Дунава, дугачко 14 км, широко око 300 метара и просечно дубоко 8-9 метара, поред кога је изграђено викенд насеље и туристичко-рекреативни комплекс Бели Багрем.



1.2.1. Демографски подаци

Према последњем Попису из 2011. године, на територији општине живи 17.610 становника смештених у 26 насеља. Седиште општине је Велико Градиште, које броји око 6.200 становника и представља административни, привредни и културни центар општине. Напомињемо да се на привременом раду у иностранству налази више од 5.500 грађана (и то углавном у земљама Западне Европе).

У насељу Велико Градиште живи 4.438 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 38,1 година (36,7 код мушкараца и 39,4 код жена). У насељу има 1.888 домаћинстава, а просечан број чланова по домаћинству је 3,00.



Графикон 1 – раст становништва у насељу Велико Градиште

Од укупног броја становника, највише је Срба, преко 90%, али Попис препознаје и Влахе, Роме и Румуне.

1.2.2. О родној равноправности – дефиниција и стратешки оквир

Родна равноправност подразумева једнаку заступљеност, моћ, утицај, расподелу одговорности, једнаке могућности у свим областима живота жена и мушкараца, што значи једнаке шансе и могућности у стварању нових добара за напредак једне заједнице и расподелу добити од свих добробити у економској, политичкој, образовној, научној, културној и спортској сфери, у друштву, али и породичном животу.

У најширем смислу, родна равноправност претпоставља да мушкарци и жене имају једнаке могућности за остваривање људских права.

Базира се на једноставном принципу једнаког права свих људских бића да развијају своје способности, усавршавају личне капацитете, учествују

у изградњи и обогаћивању друштвених добара, контролишу и подједнако користе ресурсе заједнице чији су чланови/ице.

Истовремено, то значи и признавање права на једнакост и права на различитост, што концепту родне равноправности даје ширину у осветљавању различитих улога и односа мушкараца и жена у сваком појединачном друштву, те афирмисање свих позитивних вредности које настају различитим потребама, тежњама и знањима појединаца/ки, као и специфичностима које потичу од биолошких разлика.

Једнака права мушкараца и жена и заштита њихових људских права су неопходни за мир, одрживу демократију, економски развој, а сходно томе и за безбедност и стабилност.

Равноправност мушкараца и жена утемељена је међународним и националним правним изворима, па се самим тим и Локални акциони план за постизање и унапређење родне равноправности базира на различитим стратешким актима од значаја, и то документима Уједињених нација, Савета Европе, Европске уније и специјализованих међународних организација, као и документима националног и локалног карактера, а који се односе на равноправност мушкараца и жена.

Документа усвојена од стране УН су: Универзална декларација о људским правима (1948. године), Конвенција о забрани свих облика дискриминације жена (1979. године) и Опционог Протокола као правног средства за спровођење Конвенције, Пекиншке декларације и Платформе за акцију (1995. године).

Међу најважнијим документима усвојеним од стране Савета Европе су: Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода; Европска социјална повеља, те низ Препорука - о уравнотеженом учешћу мушкараца и жена у јавном и политичком одлучивању; о интегрисању родног принципа у јавну политику; о помирењу радног и породичног живота; о заштити жена од насиља; о стандардима и механизмима за постизање родне равноправности; родно буџетирање као средство за очување женског здравља, затим Резолуција 176(2004) о увођењу начела родне равноправности на регионалном и локалном нивоу; Приручник – родно буџетирање практична имплементација CDEG(2008)15; Конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбул, мај 2011), чија је потписница и Република Србија. Посебно значајном сматрамо Стратегију родне равноправности Савета Европе за период 2014-2017. година.

Међу документима ОЕБС-а су: Московски документ, ОЕБС Акциони план за промовисање родне равноправности, Одлука Министарског савета (МС)14/05 о женама и спречавању конфликта, кризним ситуацијама и пост-конфликтном опоравку, Одлука (МС)15/05 о спречавању и борби против насиља над женама, Одлука (МС) 7/09 о учешћу жена у јавном и политичком животу.

Међународна организација рада усвојила је више конвенција, од којих треба истаћи: Конвенција 100 о једнаким зарадама за рад једнаке вредности, Конвенција 111 о спречавању дискриминације у погледу запошљавања и занимања, Конвенција 156 о једнаким могућностима и једнаком третману радника и радница, Конвенција 183 о заштити материнства (из 2000. године).

Документа Европске уније су: Амстердамски уговор, те многобројне директиве - 117/75/ЕЕЗ о примени принципа једнаког третмана за жене и мушкарце у односу на доступност запослења, професионалну обуку, напредовање на радном мјесту (2007/76/ЕЕЗ, 7/79/ЕЕЗ, 378/86/ЕЕЗ), док посебну заштиту за раднице труднице, материнство и родитељско одсуство утврђују следеће директиве: 613/86/ЕЕЗ, 85/92/ЕЕЗ, 34/96/ЕЕЗ. Значајне су и Директива 207/76/ЕЕЗ која се тиче једнаког третмана за жене и мушкарце у односу на приступ запослењу, професионалне обуке, напредовање на послу, као и на услове рада, позната као директива једнаког третмана, као и Директива 73/2002/ЕЗ која је допуна директиве једнаког третмана и по први пут јасно дефинише сексуално узнемиравање на радном месту.

Такође, Директива 54/2006/ЕЗ обједињује 6 директива и односи се на примену принципа једнаких могућности и једнаког третмана жена и мушкараца у односу на запослење и занимање.

Значајна је и Повеља о основним правима, као и Стратегија за равноправност жена и мушкараца 2015–2010 (који представља радни програм за родну равноправност ЕК), затим Европа 2020 – Стратегија развоја.

Од међународних докумената регионалног карактера указаћемо на важност примене Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу (из 2006. године), којој је приступила и општина Велико Градиште током 2016. године.

Национални правни извори који се односе на област родне равноправности поред Устава Републике Србије, који гарантује равноправност жена и мушкараца и обавезује државу да на пољу родне равноправности води политику једнаких могућности, као и да претдузима посебне мере како би се оне створиле, чине још закони, као и други правни и стратешки документи, од којих је посебно значајна Национална стратегија за родну равноправност Републике Србије за период од 2016. до 2020. године.

1.3. О потреби доношења Локалног акционог плана за постизање и унапређење родне равноправности

Општина Велико Градиште посвећује велику пажњу питању развоја и промоције концепта родне равноправности у локалној заједници, како кроз креирање адекватног стратешког и институционалног оквира, тако и кроз иницирање, реализацију и координирање активности усмерених ка унапређењу положаја жена на локалном нивоу.

Управо имајући у виду локалне приоритете, смернице са националног нивоа, те актуелне европске тенденције у области родне равноправности које стављају акценат на неопходност укључивања жена у све процесе од значаја у друштвеном и политичком животу заједнице, општина Велико Градиште препознала је потребу постављања адекватног стратешког оквира који би фокус ставио на питања из области родне равноправности и дефинисао даље правце развоја исте.

С тим у вези, Општина Велико Градиште је, 22. априла 2016. године, на иницијативу Одбора за равноправност жена и мушкараца Савета европских градова и региона и Сталне конференције градова и општина приступила потписивању Уписнице Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу. Потписивањем Повеље општина се обавезала да ће следити принципе родне равноправности и спроводити одредбе Повеље у локалној средини.

Позиву да присуствују свечаном потписивању Уписнице одазвале су се чланице невладиних организација, удружења жена из насеља Тополовника и Бискупља, удружења Рома са територије општине Велико Градиште, жене

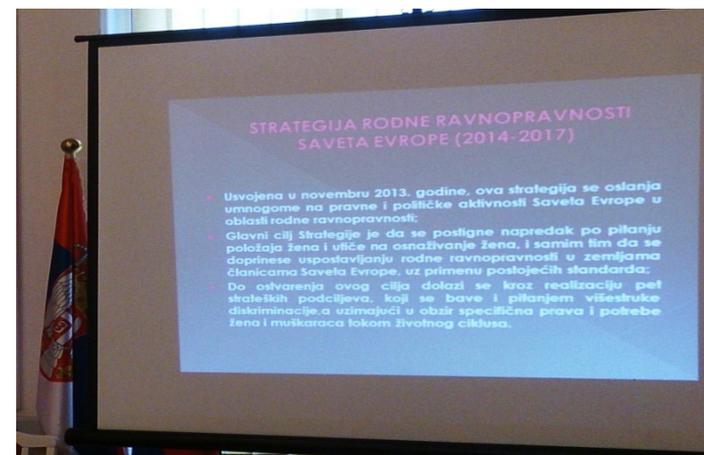
руководиоци институција локалне самоуправе и служба Општинске управе са начелником, чланице Општинског већа и одборнице и председница Скупштине општине. Том приликом истакнуто је да се начело родне равноправности и недискриминације, иако једно од основних начела људских права, не поштује у довољној мери и да је стога потребно обезбедити једнаке могућности за све, односно равноправно учешће у планирању, доношењу и спровођењу одлука које се тичу положаја жена и мушкараца. Тада је закључено и да општини у наредном периоду предстоји израда Локалног акционог плана за унапређивање положаја жена и родне равноправности за период -2017-2020. године уз учешће свих кључних актера.

Приликом приступања Повељи, председник општине истакао је да се општина обавезује да ће следити принципе родне равноправности и спроводити одредбе Повеље, те да су буџетом општине издвојена средства за подршку програму родне равноправности и израду локалног акционог плана који ће јавност укључити у процес доношења одлука и њихове реализације. Такође, истакао је значај сарадње са Координационим телом за родну равноправност Владе Републике Србије и Сталном конференцијом градова и општина, где кроз Мрежу за родну равноправност општина добија потребну подршку.

Указујемо да је намера да Акциони план за постизање и унапређење родне равноправности општине Велико Градиште за период 2017-2020. године буде документ који ће у потпуности одговорити на потребе локалне заједнице и бити прилагођен ситуацији на локалном нивоу, пратећи приоритете Националне стратегије за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године и доприносећи испуњењу истих, али и смернице са европског нивоа, којима се све више у први план ставља значај локала у промоцији концепта родне равноправности и подстицању становништва да следи принципе исте.

Стога је Акциони план за постизање и унапређење родне равноправности (у даљем тексту: ЛАП) пре свега одговор на географско-демографске карактеристике општине Велико Градиште, из којих јасно проистичу сви изазови и потенцијали за даљи развој родне равноправности на локалном нивоу, али и закључци који су обележили у великој мери садржај Акционог плана – да се доступне услуге и садржаји морају додатно прилагодити материјалној ситуацији становништва, али и њиховим демографским карактеристикама – узимајући у обзир категорије становништва према полу, узрасту, месту становања (рурално:урбано), како би се дао додатни подстицај превазилажењу постојећих родних неједнакости.

Потреба за креирањем стратешког документа у области родне равноправности родила се и из жеље да се квалитетним повезивањем и синергијом свих актера из ове области, њихови напори максимализују и ставе у службу заједничког циља – унапређења родне равноправности на локалном нивоу, као и да се креирају сви предуслови за равноправно учешће жена и мушкараца у локалним процесима и активностима од значаја, а притом имајући у виду чињеницу да су средства које је општина у прилици да издвоји за ову област лимитирана.



Упознавање учесника са европским стратешким оквиром

1.4. Кораци у процесу доношења ЛАП-а

Пратећи актуелну ситуацију у општини Велико Градиште по питању родне равноправности, процес израде ЛАП-а креиран је тако да истовремено одговори на 3 циља:

- 1) да направи корак даље у организовању жена из локалне заједнице да се информишу о теми родне равноправности,
- 2) да подстакне женску популацију свих узрасних категорија да се укључи у израду локалног акционог плана, и
- 3) да се ојачају све локалне активности усмерене на унапређење укључивања жена у друштвене процесе од значаја.

Због свега горе наведеног, кроз процес смо тежили да:

*прикупимо мишљења девојака и младих жена о томе како оне виде родну равноправност на локалном нивоу и мере које треба уврстити у акциони план (истраживање на репрезентативном узорку);

* организујемо иницијални тренинг за јачање капацитета девојака и жена да стекну додатна знања и информације о питању родне равноправности, како би се активирале у локалној заједници, залажући се и лобирајући за своје приоритете (за 20 полазница из различитих сектора);

* организујемо радионице и дискусије за различите циљне групе: представнике младих, школске и спортске заједнице, представнике осетљивих група, са намером да се прикупи што више предлога за будући Нацрт ЛАП-а;

* израдимемо Нацрт ЛАП-а на основу прикупљених препорука (кроз истраживање и обуку/радионице) и представимо га широј популацији из Великог Градишта, ради консултација, кроз електронске консултације и организовање једнодневнег округлог стола. Циљ је био да се припремљени материјал анализира и продискутује и са другим истакнутим представницима локалне заједнице (из локалне власти, образовне заједнице, медија, итд);

* упутимо финалну верзију документа представницима локалне власти и подстакнемо усвајање ЛАП-а у првој половини 2017. године, уз пуноправно учешће жена и у његовом спровођењу.

У склопу свеобухватних припрема за израду ЛАП-а, радна група је дефинисала и реализовала следеће кораке у процесу:

1. Анализа стања у области родне равноправности у општини Велико Градиште (уз деск истраживање – преглед и анализу постојећих докумената и база података од значаја, као и упоредну анализу постојећих локалних стратегија родне равноправности, и теренско истраживање на репрезентативном узорку од 300 представница женске популације – кроз упитнике упућене женама различитих старосних категорија (18-65 година);

2. По добијању првог прегледа стања и анализе резултата упитника, организован је информативни дан/тренинг за жене и девојке из различитих сектора, са циљем да стекну додатна знања и информације из области родне равноправности како би се активирале у локалној заједници. Том приликом, присутнима су представљени резултати спроведеног истраживања, те су добиле приказ међународног и националног стратешког оквира из области родне равноправности, а у другом делу рада остављен је простор за размену информација и предлога о приоритетима жена из Великог Градишта.

3. Током локалних радионица, девојке и жене из различитих старосних категорија и структура, како из руралног, тако и из урбаног подручја подстакнуте су да дају своје предлоге за активности које треба интегрисати у ЛАП. Циљ ове активности био је да се учеснице упознају са суштином и значајем процеса, дају свој допринос реализацији истог, али пре свега – да се омогући да се у документ интегришу стварне локалне потребе и приоритети у области родне равноправности. Током дискусије, било је речи о локалним изазовима и начинима за превазилажење истих, као и потенцијалним изворима подршке за даље деловање на локалу.

4. Обједињавање прикупљених прилога од стране радне групе и израда првог Нацрта ЛАП-а.

5. Достављање Нацрта ЛАП-а актерима од значаја и након тога, јавна расправа у вези са достављеним документом (организована крајем новембра 2016. године).

6. Постављање Нацрта ЛАП-а на званичну интернет страницу Општине Велико Градиште са циљем остављања могућности грађанима за давање додатака сугестија и коментара електронским путем.

7. Финализација текста Нацрта ЛАП-а, кроз анализу и унос сугестија добијених јавном расправом и електронским путем.

8. Достављање финалног Нацрта ЛАП-а надлежним општинским службама на разматрања и потом Већу општине Велико Градиште на усвајање.

9. Усвајање ЛАП-а општине Велико Градиште на седници Већа општине Велико Градиште.

Указујемо да је процес израде ЛАП-а базиран на принципима отворености и транспарентности, те да се може дефинисати као широко консултативни, превасходно због укључености свих локалних актера од значаја из области родне равноправности – представника локалне самоуправе, регистрованих удружења грађана која се баве темом родне равноправности, представника образовног, здравственог, туристичког сектора, као и низа других стручњака са територије општине, али и представника других општинских јединица (финансије, правни послови, итд), као и представника медија који су испратили процес и обавестили ширу јавност о успешном окончању истог.

Сматрамо да је овако постављен процес допринео стварању „осећаја власништва“ међу укљученим актерима, што би требало да резултира и квалитетном имплементацијом усвојеног ЛАП-а. Такође, дошло је до повезивања различитих сегмената локалне власти, што сматрамо значајним и са аспекта посматрања родне равноправности у ширем друштвеном контексту – едукативном, културном, здравственом, туристичком, омладинском, политичком. Додатно, партиципативни процес подстакао је укључивање сјајних појединаца и удружења грађана, како кроз прикупљање доприноса са терена (указујемо да су своје прилоге доставила су и удружења која се баве особама са инвалидитетом, као и јачањем положаја жене, те омладинске организације активне на територији општине Велико Градиште), тако и кроз давање коментара на припремљени Нацрт ЛАП-а у различитим фазама процеса.

Процењује се да је преко 500 грађанки и грађана узело учешће у изради ЛАП-а.



2. АНАЛИЗА СТАЊА

2.1. Деск истраживање – тренутно стање у области родне равноправности

Општина Велико Градиште велику пажњу посвећује концепту родне равноправности у свим области рада и деловања. То се, пре свега, огледа у равноправној заступљености мушкараца и жена, како по броју запослених у општинским службама, директним и индиректним корисницима буџета, тако и на руководећим положајима, али и у локалном парламенту, Општинском већу, скупштинским телима итд. Родна равноправност се поштује и приликом припреме предлога пројеката и имплементације истих, као и приликом израде одређених стратешких докумената. Такође је заступљена и у здравству, школству и спорту, са једнаким могућностима за мушкарце и жене, без обзира да ли су пружаоци услуга или корисници истих. Претходних година започете су и активности на развоју женског предузетништва, информисањем и охрабривањем жена за процесе самозапошљавања и дошколавања. Сагледавањем комплетне ситуације, може се закључити да се родној равноправности посвећује адекватна пажња у свим јавним службама, а из године у годину концепт је све заступљенији и у приватном сектору.

Додатно, општина Велико Градиште је међу првим општинама у Републици Србији приступила потписивању и усвајању Европске повеље о родној равноправности, показујући тиме јасну намеру да се овом питању у наредном периоду посвети на систематичан и свеобухватан начин.

Ипак, не можемо да не констатујемо да је и даље присутан велики број изазова, а један од централних односи се на родну равноправност у области пољопривреде. То се односи пре свега на преузимање улога у администрацији, али и руководећих улога од стране жена (нпр. према евиденцији постоји значајан број жена носилаца пољопривредних газдинстава, међутим оне ретко кад преузимају на себе кораке у административном процесу – регистрацију, пререгистрацију, учешће на пољопривредним сајмовима, администрацију у управи трезора већ за њих то „обављају“ супружници или други мушки чланови домаћинства). Даље, проблем који се још увек јавља у руралним срединама јесте и дискриминација особа женског пола у односу на особе мушког пола, још од детињства, по питању могућности за даље школовање, равноправно поседовање имовине и сл. Таква ситуација често није очигледна, али ближа анализа руралних насеља на територији општине Велико Градиште потврдиће горе наведене податке.

Други изазов са којим се Велико Градиште суочава је територијална разубеност, праћена чињеницом да у руралној средини живи 75%, што је у директној вези са проблемом неједнаких могућности за жене у руралним и урбаним срединама – то се односи на ограничења у областима запошљавања, усавршавања, учешћа у културним и спортским дешавањима, итд. Општина настоји да афирмацијом удружења жена помогне оснаживање жена, посебно жена са села којима је потребна подршка како би се покренуле и постале активне грађанке и учеснице друштвених процеса. Повољна околност јесте што се из руралних средина 30% становништва налази на привременом раду у иностранству, будући да је то помогло, кроз промену средине из руралне у урбану и пресељење у европске метрополе, припадницама женске популације да се оснаже, дошколују, постану предузимљивије и да стекну додатна знања и вештине за превазилажење дневних изазова.

Не смемо занемарити ни један од проблема са којима се сусрећу незапослене жене у поступку запошљавања - чињеницу да су често дискриминисане у односу на мушки пол ако имају децу, због предрасуда да неће моћи да се адекватно повете послу или, ако још немају децу, да ће због трудничког или/и породилског одсуства, послодавац бити принуђен да ангажује другу особу како процес рада не би трпео. Због тога се жене теже примају у радни однос и/или се теже доноси одлука да се такви кадрови унапреде, те да се уложи у њихово усавршавање, унапређење пословних вештина и способности.

Што се тиче учешћа жена у политичком животу општине Велико Градиште, ту се такође разликује ситуација у самом Великом Градишту и 25 руралних средина. У Великом Градишту је учешће мушкараца и жена равноправно, док се у сеоским срединама 2016. године први пут јавила ситуација да се у саветима месних заједница појаве жене као чланови, док у једној месној заједници чак имамо жену председницу Савета. Пре тога, имали смо једну месну заједницу са женом председницом Савета и једну месну заједницу са женом чланицом Савета. Данас, жене су заступљене у 10 од 25 савета месних заједница, што и даље није задовољавајуће, али је својеврсни напредак.

2.2. Теренско истраживање – методологија и резултати

Како би испитали ставове, мишљења и утврдили тренутно стање жена у општини Велико Градиште спровели смо истраживање на територији ове општине. За потребе истраживања примењена је техника анкетања, која се базирала на инструменту-упитнику. За потребе истраживања конструисан је упитник који је садржао 14 питања. Питања су структурирана на основу два

принципа: питања отвореног и затвореног типа. Од испитаница се тражило да на питања отвореног типа искажу свој став у виду реченичног дискурса, док су питања затвореног типа захтевала да одаберу понуђену тврдњу са којом се највише слажу.

У истраживању је учествовало 274 испитаница старосне доби 18-66 година. Вођено је рачуна о једнакој расподели испитаница према варијабли старосне границе, како би се задовољио принцип поузданости и једнаке расподеле. Просечна вредност испитаног узорка је 39,5 година.

График 1: Старосни (узрасни) статус испитаница

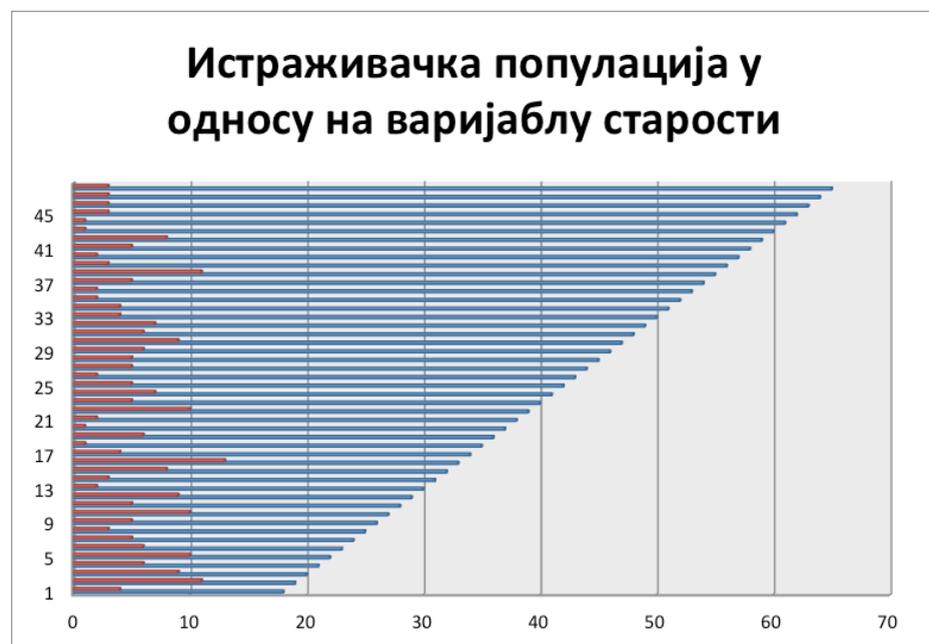
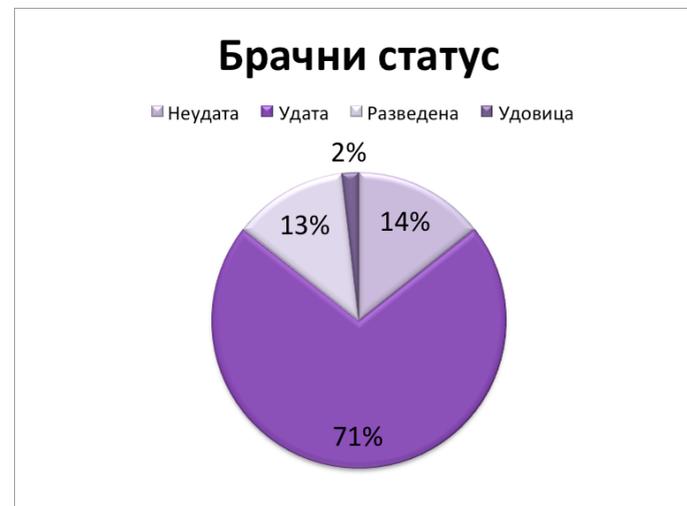


График 2: Брачни статус испитаница



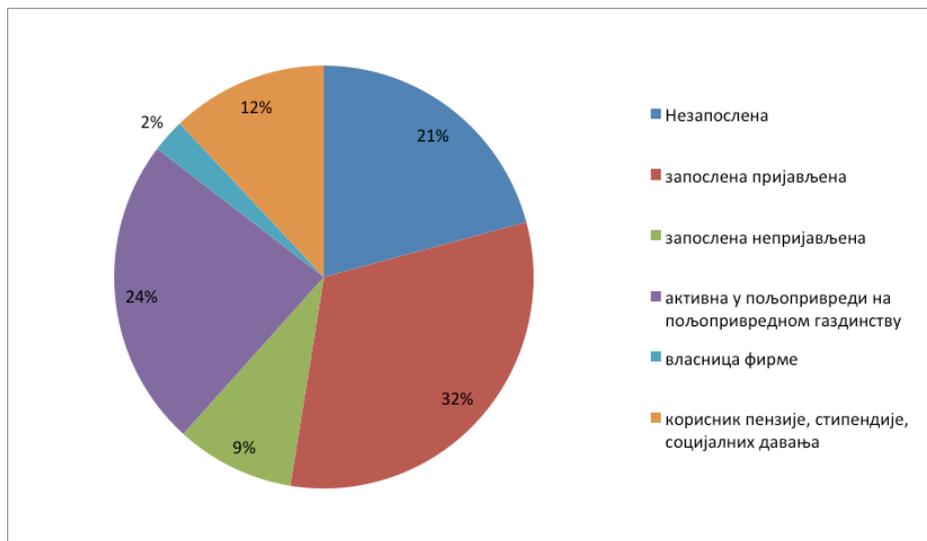
У испитивању је учествовало 71% испитаница које су удате, 14% испитаница које су неодате, 13% разведених испитаница и 2% удовица. Брачни статус игра важну социјалну димензију у животу појединца.

График 3. Место пребивалишта испитаница



С обзиром да општина Велико Градиште обухвата урбани (градски део) и сеоски део, било је потребно да се обухвате испитанице обе средине, како би истраживање било релевантно. У истраживању је учествовала 151 испитаница из градске средине и 119 испитаница из сеоске средине.

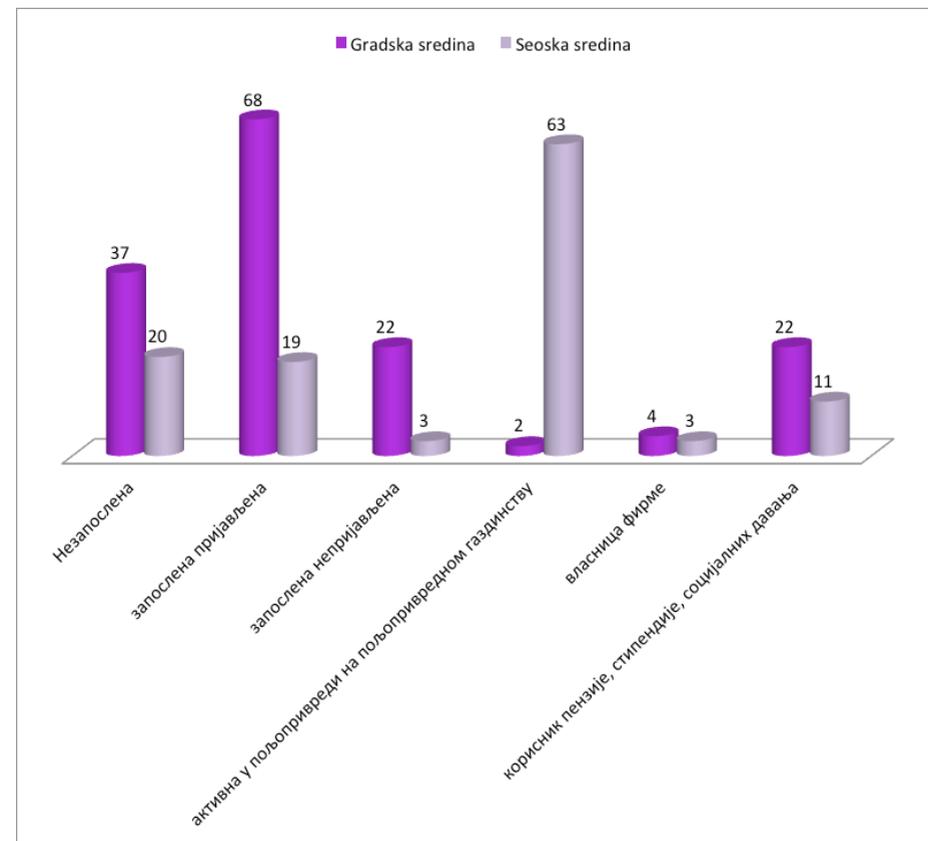
График 4. Радни статус испитаница у општини Велико Градиште



Истраживање о проблемима и потребама жена показало је да је највећи проблем жена у општини Велико Градиште - незапосленост. Од укупног броја испитаница, њих 21% је запослено и пријављено. Низак степен економске самосталности жена показује и број оних које су власнице фирме - само 2%.

Од испитанице које су незапослене, њих 19 је истакло да је разлог незапослености губитак посла. Узроци губитка посла показују да је транзициони период у којем се Србија налази (па и општина Велико Градиште), умногоме утицао на отпуштање жена у општини Велико Градиште услед затварања фирми или приватизације. Од укупног броја испитаница, само њих 5 је било повремено запослено, где су обављале сезонске послове. Чак 33 испитанице су истакле да никада нису биле запослене, што може да укаже на културолошко-традиционалну фигуру жене која се брине о породици и деци.

График 5. Радни статус испитаница у односу на средину пребивалишта



Извори прихода домаћинства/породичне заједнице испитаница

Када су у питању извори прихода породичне заједнице, односно домаћинства, 39% показује да је основни извор прихода приход другог члана породице. Остатак прихода, односно 24% долази од активности у пољопривреди, на пољопривредном добру. Само 19% испитаница има сопствени приход.

График 6. Извори прихода

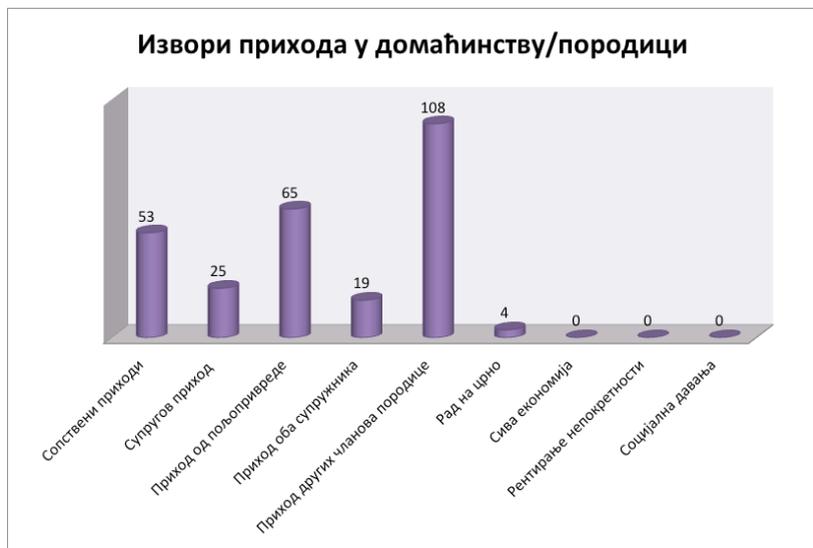
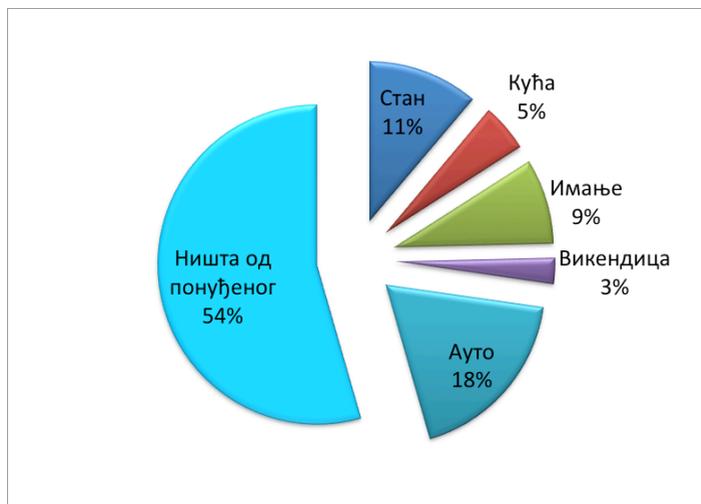


График 7. Имовинска карта испитаница

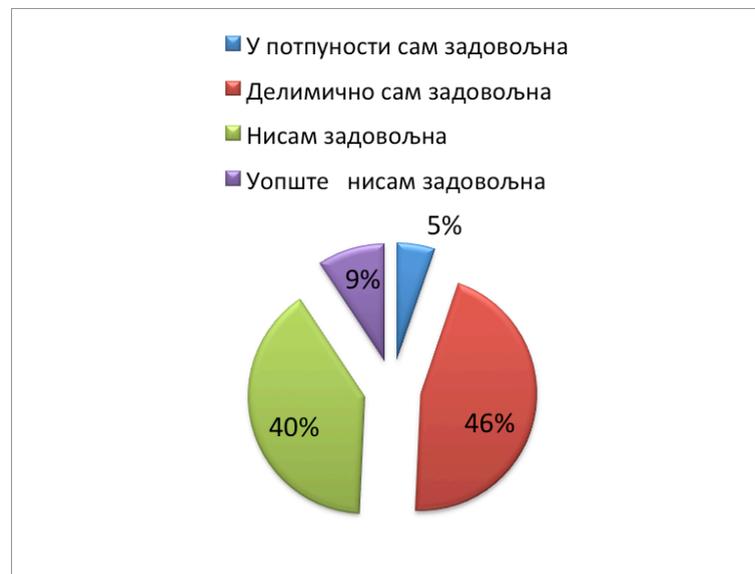


На питање шта поседују у свом власништву или сувласништву, највећи број испитаница је одговорило да не поседује ништа од наведеног, њих 54%. У свом власништву има 18% испитаница ауто, 11% стан, 9% испитаница имање, 5% кућу, 3% викендицу. Овај податак указује да жене у општини Велико Градиште немају економско-социјалну независност у домаћинству/породици.

График 8. Степен задовољства испитаница у односу на место пребивалишта



График 9. Степен задовољства испитаница према животу у општини Велико Градиште



Од испитаница смо тражили да одговоре да ли су размишљале да се иселе из свог места, како би утврдили степен задовољства у односу на окружење у којем

живе. Никада није размишљало да се исели из свог места 38% испитаница, 37% је размишљало о исељењу, али је одустало од тога, док 17% размишља интензивно о исељењу и 8% је одлучило да се исели из свог места. У односу на фреквенцију оних испитаница које нису желеле да се иселе, доминантна је фреквенција која указује на неки вид мигрирња из места у коме живе. Овакав податак повезан је са питањем које је захтевало од испитаница да одговоре да ли су задовољне животом у општини Велико Градиште. Од укупног броја испитаница, њих 95% је исказало један вид незадовољства, док 5% истиче да је у потпуности задовољно животом у својој општини.

График 10. Заступљеност здравствених превентивних прегледа код испитаница



Подаци у вези са здрављем жена, који су повезани са учесталим прегледима испитаница, показују да 26% испитаница иде једном у три месеца на превентивне прегледе, док 12% жена иде на превентивне прегледе само по потреби.

Од испитаница смо тражили и да истакну које врсте програма постоје у њиховој општини за припрему трудница за материнство. Подаци у вези са програмима за труднице говоре да жене у сеоској средини имају мање могућности од жена које живе у градским срединама. Испитанице које живе на селу, њих 56% је истакло да у свом месту немају ни један програм који је намењен трудницама. У сеоској средини фитнес за труднице је такође неприступачан будућим мамама, свега 3% испитаница је истакло да има могућности да користи овакву врсту припреме за порођај.

Програми за труднице су далеко приступачнији испитаницама које живе у граду, свега њих 28% је истакло да нема могућности да користи програме који су намењени будућим мамама.

Графици 11. и 12. Учесталост програма за труднице у зависности од средине

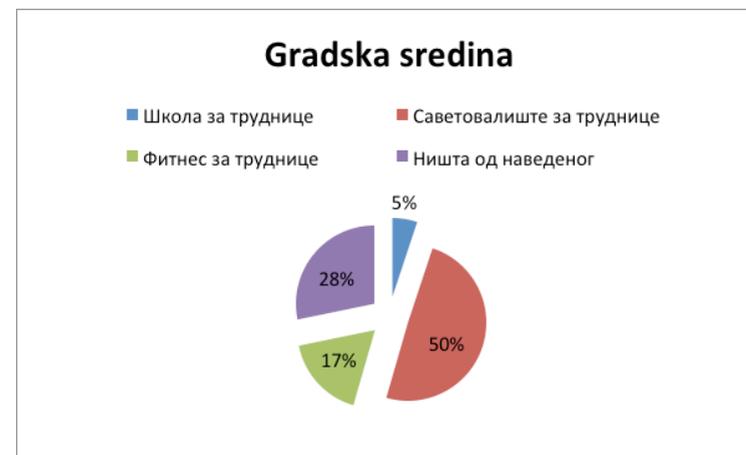
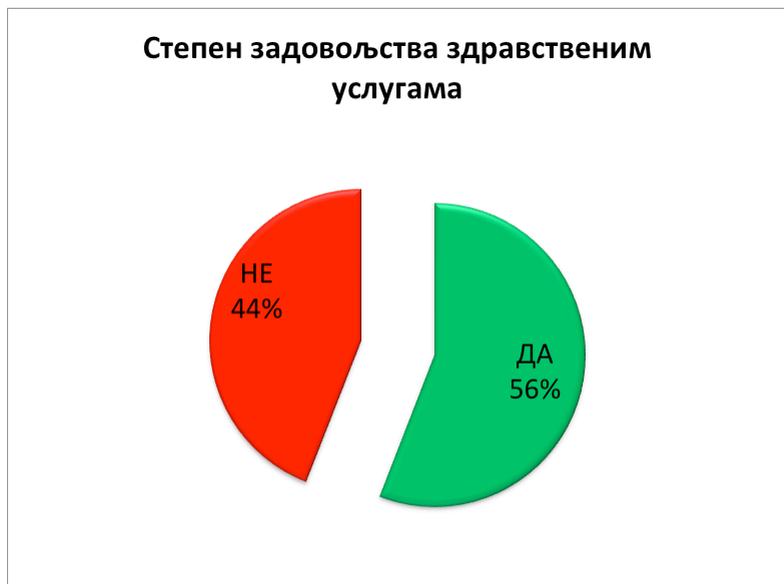


График 13. Задовољство испитаница здравственим услугама



Од испитаница смо тражили да истакну да ли су задовољне здравственим услугама у свом месту. Њих 56% је истакло да је задовољно здравственом услугом која им се пружа.

График 14. Остваривање родне равноправности у образовању



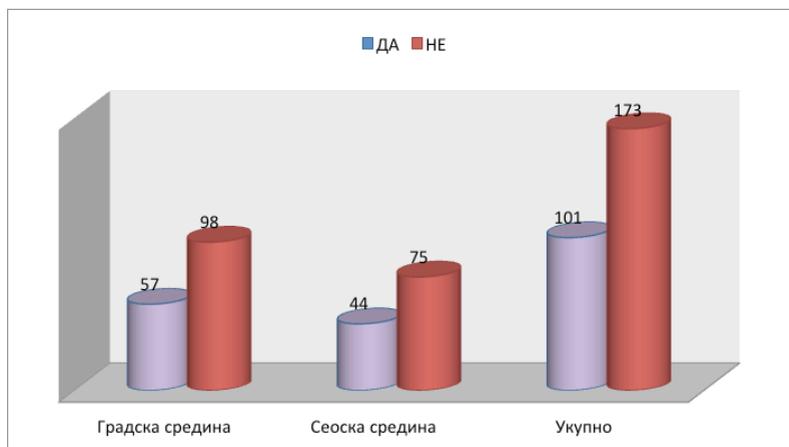
Када је реч о образовању, 2% испитаница је без основног образовања, 33% је завршило само основну школу, средњу стручну спрему има 32% испитаница, док 16% има високу школу и 17% високо образовање. Од укупног броја испитаница, само 33% испитаница су завршиле више и високо образовање, док 65% има завршено ниже образовање и 2% је без завршене основне школе.

Подаци о нивоу образовања испитаница у зависности од средине у којој живе знатно се разликују. У сеоској средини најнижу фреквенцију заузима високо образовање које има само 5% испитаница, док највећу фреквенцију заузима само основно образовање - завршена основна школа 54%.

График 15. Остваривање родне равноправности у образовању у зависности од средине



График 16. Заинтересованост испитаница за додатно усавршавање



Од испитаница смо тражили да одговоре на питање да ли желе да се додатно усавршавају. Највећи број испитаница није заинтересовано за додатно усавршавање, преквалификацију. Жене у општини Велико Градиште не препознају неформално образовање као шансу за свој развој и обезбеђивање бољег социјално-економског статуса.

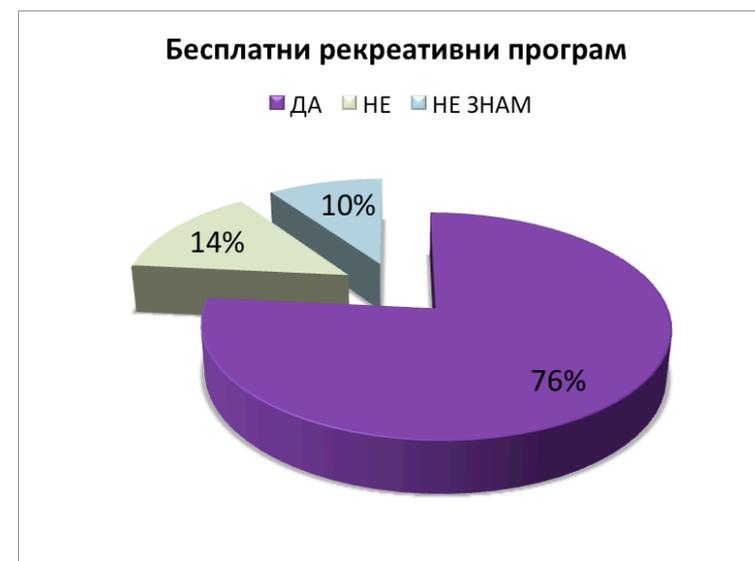
График 17. Доступност културних садржаја за жене у општини Велико Градиште



Испитанице у општини Велико Градиште истакле су да нису задовољне културним садржајем који је намењен женама у њиховој општини. Као узрок

оваквог стања наводе непостојање биоскопа, као и нефункционалност домова културе у селима.

График 18. Доступност бесплатних рекреативних програма за испитанице у зависности од средине



Бесплатни рекреативни програми су подједнако доступни женама у градским и у сеоским срединама. Чак 76% испитаница је истакло да у њиховом месту постоје бесплатни рекреативни програми намењени женама.

3. МИСИЈА, ВИЗИЈА И СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

3.1. Мисија

Мисија је да се одржи квалитет и додатно унапреди положај жена у општини Велико Градиште, кроз остварење свих постављених циљева реализацијом активности предвиђених Локалним акционим планом за постизање и унапређење родне равноправности, као и да се увођењем додатних активности осигура стандард квалитета у свим сегментима локалних политика у области родне равноправности, уз поштовање система вредности који гарантује једнака права и шансе за све жене и мушкарце.

3.2. Визија

Визија која је проистекла из анализе указује да општина Велико Градиште треба да тежи да постане:

- Општина у којој је избалансирано учешће жена и мушкараца у јавном и политичком животу заједнице један од чинилаца економског и друштвеног развоја;

- Општина једнаких шанси и могућности за све њене суграђанке и суграђане;

- Општина која брине о реалним потребама и приоритетима женске популације, истовремено пратећи тенденције у области постизања и унапређења родне равноправности са националног и међународног нивоа;

- Општина која је одговорна према сваком појединцу, омогућавајући равноправан положај и активно учешће свим представницима група у ризику од дискриминације, посебно када су исти изложени могућој вишеструкој дискриминацији, од којих је једна и по основу пола;

- Општина која развија институционалне механизме за обезбеђивање равноправног положаја жена и мушкараца у друштву, те издваја потребна буџетска средства, пратећи захтеве родно осетљивог буџетирања;

- Општина са развијеном инфраструктуром и системом услуга из области привреде, образовања, културе, спорта, које одговарају на потребе локалне женске популације;

- Општина у којој се инсистира на координисаном раду свих актера од значаја у области родне равноправности, уз свест да само синергија доводи до мултипликације резултата и ефеката поступања.

3.3. Стратешки приоритети

ЛАП предвиђа осам приоритетних области – стратешких приоритета и то:

- унапређење људских права жена и родне равноправности;
- родно осетљиво васпитање и образовање;
- родна равноправност у економији;
- родно осетљива здравствена заштита и подстицај здравим стиловима живота;
- родно засновано насиље;
- медији и култура;
- равноправност у процесу одлучивања у политичком и јавном животу заједнице;
- институционални механизми за примену политика родне равноправности.

4. ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ЛАП-а

ЛАП-ом су, кроз осам стратешких приоритета, дефинисани општи и специфични циљеви:

- Унапређење људских права жена и родне равноправности

Општи циљ: Успостављање друштва једнаких могућности и елиминисање свих облика дискриминације по основу пола

Циљ 1.1. Промовисати родну равноправност и људска права жена припадница посебно осетљивих група: жена са инвалидитетом, припадница националних мањина, жена у руралним подручјима, самохраних мајки, жена старије доби и сл;

Циљ 1.2. Начело родне равноправности интегрисати у израду и примену свих локалних докумената и деловање локалних тела;

Циљ 1.3. Унапредити знање о људским правима жена и родној равноправности у локалној управи.

- Родно осетљиво васпитање и образовање

Општи циљ: Увођење родно осетљивог образовања на свим нивоима образовања

Циљ 2.1. Успоставити систем праћења података о родној равноправности у области образовања;

Циљ 2.2. Повећати ниво образовања припадница националних мањина, ОСИ популације и других популација у ризику од дискриминације, како кроз формално, тако и кроз неформално образовање.

- Родна равноправност у економији

Општи циљ: Повећање запослености жена и уклањање дискриминације жена на тржишту рада

Циљ 3.1. Повећати запошљивост жена, посебно теже запошљивих категорија;

Циљ 3.2. Подстицати женско предузетништво и самозапошљавање, посебно у категорији жена из руралних подручја;

Циљ 3.3. Постићи висок степен усклађености радних и породичних обавеза жена и мушкараца;

Циљ 3.4. Промовисати антидискриминационо законодавство у области права на рад.

- Родно осетљива здравствена заштита и подстицај здравим стиливима живота

Општи циљ: Обезбеђење квалитетне и доступне родно осетљиве здравствене заштите

Циљ 4.1. Унапредити превенцију и рано откривање малигну обобољења;

Циљ 4.2. Унапредити мере за очување репродуктивног здравља жена и обезбедити квалитетнију доступност здравствене заштите, посебно осетљивим групама жена;

Циљ 4.3. Побољшати рад саветовалишта и теренских јединица у превентивној здравственој заштити;

Циљ 4.4. Унапредити и обогатити програме неформалног образовања усмерене ка промоцији здравих стилова живота и родне равноправности у спорту;

- Родно засновано насиље

Општи циљ: Сузбијање свих облика насиља над женама и насиља у породици, те унапређење положаја и заштите права жртава свих облика насиља

Циљ 5.1. Унапредити систем вођења статистичких података и праћења функционисања система заштите од насиља над женама и насиља у породици;

Циљ 5.2. Ојачати систем социјалне и друге подршке и заштите жртава насиља у породици;

Циљ 5.3. Повећати ниво информисаности и знања јавности о последицама родно заснованог насиља и законској заштитној регулативи.

- Медији и култура

Општи циљ: Сузбијање родних стереотипа и увођење политике родне равноправности у медије и културу

Циљ 6.1. Повећати медијску видљивост примене политика родне равноправности;

Циљ 6.2. Унапредити родну равноправност у области културе;

Циљ 6.3. Унапредити медијску промоцију успешних жена;

Циљ 6.4. Подстаћи публикавање литературе која промовише родну равноправност.

- Равноправност у процесу одлучивања у политичком и јавном животу заједнице

Општи циљ: Равноправно учешће жена и мушкараца на свим нивоима одлучивања

Циљ 7.1. Постићи уравнотежену заступљеност жена и мушкараца на локалном нивоу власти;

Циљ 7.2. Повећати број жена припадница мањинских група, посебно припадница националних мањина, као и ОСИ популације и других група у

ризик у од дискриминације у политичком и јавном животу заједнице.

- Институционални механизми за примену политика родне равноправности

Општи циљ: Стварање одрживих механизма за постизање родне равноправности на локалном нивоу

Циљ 8.1. Јачати механизме за примену родне равноправности на локалном нивоу;

Циљ 8.2. Увести родно осетљиво управљање буџетским средствима.

4.1 УНАПРЕЂЕЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА ЖЕНА И РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Стратешки циљ: успостављање друштва једнаких могућности и елиминисање свих облика дискриминације по основу пола

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 1.1. Промовисати родну равноправност и људска права жена припадница посебно осетљивих група – жене са инвалидитетом, припаднице националних мањина, жене у руралним подручјима, самохране мајке, жене старије доби и сл.				
1.1.1. Истраживање о положају и потребама жена из група у ризику од дискриминације	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	II квартал 2017.	-урађено истраживање о положају и потребама жена из група у ризику од дискриминација -број и структура испитаника/-ца -начин и број дистрибуираних примерака истраживања	Ресурси општине Велико Градиште Донације
1.1.2. Организовање округлог стола/ конференције о људским правима жена из група у ризику од дискриминације	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	IV квартал 2017.	-организован округли сто/ конференција -број и структура учесника скупа -закључци и препоруке (који су представљени широј јавности путем медија и других средстава комуникације) -допринос видљивости жена припадница група у ризику од дискриминације кроз број медијских објава	Ресурси општине Велико Градиште Донације

Циљ 1.2: Начело родне равноправности интегрисати у израду и примену свих локалних докумената и деловање локалних тела				
1.2.1. Приликом израде и примене свих локалних докумената, укључен родно сензитиван приступ, уз обавезну употребу родно сензитивног језика	Општина Велико Градиште	континуирано	-број и проценат локалних докумената у чију израду је укључен родно сензитиван приступ и имају ороджене индикаторе	Ресурси општине Велико Градиште
Циљ 1.3. Унапредити знање о људским правима жена и родној равноправности у локалној управи				
1.3.1. Анкета о нивоу знања запослених у локалној управи и људским правима жена и родној равноправности	Општина Велико Градиште	I квартал 2017.	-спроведена анкета о нивоу знања запослених у локалној управи -број запослених обухваћених анкетом -резултати анкете и закључци припремљени на бази истих	Ресурси општине Велико Градиште
1.3.2. Обука за руководеће структуре на локалном нивоу о родној равноправности	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор	II квартал 2017.	-број и структура учесника/-ца -извештај, слике и евалуациони формулари са реализоване обуке -број медијских прилога	Ресурси општине Велико Градиште Донације
1.3.3. Обука за локалне службенике/-це о родној равноправности	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор	II квартал 2017.	-број и списак локалних органа чији су службеници обухваћени обуком -извештаји, слике и евалуациони формулари са обука -број медијских прилога	Ресурси општине Велико Градиште Донације
1.3.4. Израда приручника о родној равноправности за локалне службенике/-це	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор	I квартал 2018.	-израђена електронска верзија приручника за локалне службенике/-це -број одштампаних и дистрибуираних копија приручника	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.2. РОДНО ОСЕТЉИВО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

Стратешки циљ: Увођење родно осетљивог образовања на свим нивоима образовања

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 2.1. Успоставити систем праћења података о родној равноправности у области образовања				
2.1.1. Формирање и редовно ажурирање базе података о полној заступљености наставног кадра и ученика/-ца у образовним установама	Општина Велико Градиште Релевантне институције	IV квартал 2017. Континуирано	-формирана база података	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 2.2. Повећати ниво образовања припадница националних мањина, ОСИ популације и других популација у ризику од дискриминације, како кроз формално, тако и кроз неформално образовање				
2.2.1. Анализа похађања наставе од стране припадница група у ризику од дискриминације (националне мањине, ОСИ итд)	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор	IV квартал 2017.	-прикупљени подаци и обављена анализа -број уписаних и свршених ученица и студенткиња из група у ризику од дискриминације	Ресурси општине Велико Градиште Донације
2.2.2. Прикупљање, обједињавање и обрада статистичких података о броју ромске деце која не похађају наставу и едукација родитеља ромске деце о потреби образовања кроз организовање радионица	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор	Континуирано	-формирана база података -број одржаних радионица -број учесника/-ца наведених радионица	Ресурси општине Велико Градиште Донације
2.2.3. Кампања у циљу охрабривања жена, пре свега припадница група у ризику од дискриминације (националне мањине, ОСИ, самохране мајке, жртве насиља, жене старије доби и сл) за учешће у образовним програмима, како кроз формално, тако и кроз неформално образовање	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	континуирано	-број медијских објава у вези са циљем -број организованих обука -број полазница	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.3. РОДНА РАВНОПРАВНОСТ У ЕКОНОМИЈИ

Стратешки циљ: Повећање запослености жена и уклањање дискриминације жена на тржишту рада

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 3.1. Повећати запошљивост жена, посебно теже запошљивих категорија				
3.1.1. Континуирано прикупљање, обједињавање и обрада статистичких података према полу о запослености-незапослености на тржишту рада	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број објављених извештаја/ доступних података	Ресурси општине Велико Градиште
3.1.2. Креирање и спровођење мера активне политике запошљавања, посебно теже запошљивих категорија жена, у складу са Националним програмом запошљавања	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број и врста мера из области активне политике запошљавања које се спроводе на локалном нивоу -број жена укључених у мере активне политике запошљавања	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 3.2. Подстицати женско предузетништво и samozapošljavanje, посебно у категорији жена из руралних подручја				
3.2.1. Спровођење програма обуке и семинара за жене које отпочињу властити бизнис или су власнице малих и средњих предузећа, уз посебне обуке за жене из теже запошљивих категорија	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број спроведених програма обуке и семинара за жене које отпочињу властити бизнис или су власнице МСП -број жена обухваћених програмима обуке	Ресурси општине Велико Градиште Донације

3.2.2. Организовање сајма женског предузетништва	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	IV квартал 2017, 2018, 2019. и 2020.	-организовани сајмови -број предузетница које су узеле учешће -број посетилаца сајмова -медијске објаве	Ресурси општине Велико Градиште Донације
3.2.3. Подстицање развоја старих заната, израде сувенира, производа ручне радиности и сл.	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-мере за подстицање оснивања женских бизниса у области старих заната/ израде сувенира/ ручне радиности -број регистрованих предузетница које се баве горе наведеним активностима	Ресурси општине Велико Градиште Донације
3.2.4. Израда брошуре о примерима добре праксе из области женског предузетништва	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	IV квартал 2017, 2018, 2019. и 2020.	-израђена и представљена брошура	Ресурси општине Велико Градиште Донације
3.2.5. Системска и организована промоција активности жена на селу посредством медија, уз избор најуспешније предузетнице из руралног подручја	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	IV квартал 2017, 2018, 2019. и 2020.	-број медијских објављених посвећених женском предузетништву -број жена које учествују у избору за најуспешнију предузетницу из руралног подручја	Ресурси општине Велико Градиште Донације

3.2.6. Финансијска подршка пољопривредним активностима жена и финансирање пројеката жена са села, кроз увођење посебне буџетске линије у оквиру буџета Општине	Општина Велико Градиште	континуирано	-уведена посебна буџетска линија за подршку активностима жена са села -број жена које аплицирају за одвојена средства	Ресурси општине Велико Градиште
3.2.7. Обележавање Међународног дана жена предузетница	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	II квартал 2017, 2018, 2019. и 2020.	-организован догађај на локалном нивоу -број учесника/-ца догађаја -број медијских објава	Ресурси општине Велико Градиште Донације
3.2.9. Организовање обуке за специфична занимања за теже запошљиве категорије жена	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	континуирано	-број организованих обука -број учесница организованих обука	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 3.3. Постићи висок степен усклађености радних и породичних обавеза жена и мушкараца				
3.3.1. Проширење постојећих капацитета и услуга установа за бригу о деци	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број и врста новоуведених/проширених/унапређених услуга -број деце обухваћених услугама	Ресурси општине Велико Градиште Донације
3.3.2. Локална кампања о равномерној расподели кућних и породичних обавеза	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-организована локална кампања -број медијских објава	Ресурси општине Велико Градиште Донације

3.3.3. Проширење система услуга за бригу о старима	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број и врста услуга за стара лица	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 3.4. Промоција антидискриминационог законодавства у области права на рад				
3.4.1. Организовање округлих столова/дебата/конференција у циљу размене примера добре праксе са локалног нивоа и примене међународног и националног антидискриминационог законодавства у области права на рад	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-Organizovani okrugli stolovi -Broj učesnika/ca	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.4 РОДНО ОСЕТЉИВА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА И ПОДСТИЦАЈ ЗДРАВИМ СТИЛОВИМА ЖИВОТА

Стратешки циљ: Обезбеђење квалитетне и доступне родно

осетљиве здравствене заштите

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 4.1. Унапредити превенцију и рано откривање малигну обольења				
4.1.1. Креирање и спровођење програма превенције и раног откривања малигну обольења (смањивање ризичних фактора, развијање здравих стилова живота, развијање личне одговорности појединца за здравље и сл)	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-креирани и спроведени превентивни програми -количина подељеног промотивног/информативног материјала -број обављених превентивних прегледа	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 4.2. Унапредити мере за очување репродуктивног здравља жена и обезбедити квалитетнију доступност здравствене заштите, посебно осетљивим групама жена				
4.2.1. Спровођење програма обуке девојака и жена о могућностима планирања породице и примени контрацепције, са посебним акцентом на осетљивим групама	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број спроведених програма -број полазница наведених програма	Ресурси општине Велико Градиште Донације
4.2.2. Континуирана превенција и специјалистичка контрола репродуктивног здравља за посебно осетљиве групе жена	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број обављених контролних прегледа -број прегледаних жена	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 4.3. Побољшати рад саветовалишта и теренских јединица у превентивној здравственој заштити				

4.3.1. Промоција рада постојећег саветовалишта за младе	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-покренута информативна кампања -број обавештених младих -број корисника услуга саветовалишта	Ресурси општине Велико Градиште Донације
4.3.2. Спровођење програма превенције полно преносивих болести, са посебним фокусом на младе и жене	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број и врста реализованих активности -број директно информисаних грађана/-ки	Ресурси општине Велико Градиште Донације
4.3.3. Организовање теренских посета и прегледа за пацијенте/-киње из руралних подручја	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број и врста реализованих посета/прегледа	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 4.4. Унапредити и обогатити програме неформалног образовања усмерене на промоцији здравих стилова живота и родне равноправности у спорту				
4.4.1. Креирање и спровођење програма неформалног образовања усмерених на здравим стиловима живота и већем учешћу девојака/жена у спорту	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број и врста реализованих програма -број корисника реализованих програма -број медијских објава	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.5 РОДНО ЗАСНОВАНО НАСИЉЕ

Стратешки циљ: Сузбијање свих облика насиља над женама и насиља у породици, те унапређење положаја и заштите права жртава свих облика насиља

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 5.1. Унапредити систем вођења статистичких података и праћења функционисања система заштите од насиља над женама и насиља у породици				
5.1.1. Континуирано прикупљање, обједињавање и обрада статистичких података о насиљу у породици и над женама	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број објављених извештаја/ доступних података	Ресурси општине Велико Градиште Донације
5.1.2. Организовање мултисекторских састанака у циљу праћења функционисања система заштите од насиља у породици и над женама	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број организованих састанака -број учесника наведених састанака – представника различитих састанака	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 5.2. Ојачати систем социјалне и друге подршке и заштите жртава насиља у породици				
5.2.1. Успостављање програма подршке за жене жртве насиља (програми самоподршке, оснаживања и сл)	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број реализованих програма подршке -број учесница наведених програма подршке	Ресурси општине Велико Градиште Донације

5.2.2. Успостављање система услуга за подршку женама жртвама насиља и жртвана насиља у породици	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-успостављен систем услуга -број корисника услуга успостављеног система	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 5.3. Повећати ниво информисаности и знања јавности о последицама родно заснованог насиља и законској заштитној регулативи				
5.3.1. Едукација у циљу сензибилизације јавности о проблему насиља у породици	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број организованих едукативних и информативних активности -број учесника/-ца наведених активности -број медијских објава	Ресурси општине Велико Градиште Донације
5.3.2. Едукација у циљу сензибилизације службеника/-ца општине Велико Градиште о проблему насиља над женама и трговине људима	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број организованих едукативних и информативних активности -број учесника/-ца наведених активности	Ресурси општине Велико Градиште Донације
5.3.3. Кампања у ромским насељима о проблему насиља над женама, трговине људима и раним браковима	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број организованих едукативних и информативних активности -број учесника/-ца наведених активности	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.6 МЕДИЈИ И КУЛТУРА

Стратешки циљ: Сузбијање родних стереотипа и увођење политике родне равноправности у медије и културу

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 6.1. Повећати медијску видљивост примене политика родне равноправности				
6.1.1. Редовно информисање јавности о активностима у области постизања и унапређење родне равноправности кроз организовање емисија посвећених овом питању	Општина Велико Градиште Медији	Континуирано	-број тематских емисија са саговорницама/-цама на теме родне равноправности -спот за промовисање родне равноправности на локалном нивоу	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 6.2. Унапредити родну равноправност у области културе				
6.2.1. Суфинансирање културно-уметничких програма и пројеката који афирмишу родну равноправност	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број реализованих програма -број учесника/-ца наведених програма	Ресурси општине Велико Градиште Донације
6.2.2. Организовање Недеље женског културног стваралаштва	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	III квартал 2017, 2018, 2019. и 2020.	-организована манифестација -број пријављених женских аутора из различитих области културног стваралаштва -број учесника манифестације	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 6.3. Унапредити медијску промоцију успешних жена				

6.3.1. Увођење годишњих признања за најуспешније жене у привреди, науци, култури и медијима, спорту и њихова промоција	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	IV квартал 2017, 2018, 2019. и 2020.	-установљена и додељена признања -број медијских прилога о наведеном признању -број лауреаткиња за наведена признања	Ресурси општине Велико Градиште Донације
6.3.2. Медијска промоција знаменитих жена општине Велико Градиште кроз историју (у форми свеобухватне публикације)	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор	IV квартал 2017.	-припремљена публикација -број прикупљених прилога и промовисаних жена кроз историју	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 6.4. Подстаћи публикавање литературе која промовише родну равноправност				
6.4.1. Увођење посебне линије подршке за објављивање дела која промовишу родну равноправност	Општина Велико Градиште	Континуирано	-број објављених дела	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.7 РАВНОПРАВНОСТ У ПРОЦЕСУ ОДЛУЧИВАЊА У ПОЛИТИЧКОМ И ЈАВНОМ ЖИВОТУ ЗАЈЕДНИЦЕ

Стратешки циљ: Равноправно учешће жена и мушкараца на свим нивоима одлучивања

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 7.1. Постићи урванотежену заступљеност жена и мушкараца на локалном нивоу власти				
7.1.1. Организовање обука за представнике/-це пилитичких партија које партиципирају у раду локалне скупштине о питањима од значаја из области родне равноправности	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број одржаних обука -број полазна наведених обука	Ресурси општине Велико Градиште Донације
7.1.2. Организовање округлих столова/ конференција о потреби већег учешћа жена у политичком и јавном животу	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број организованих округлих столова/ конференција -број учесника наведених округлих столова/ конференција	Ресурси општине Велико Градиште Донације
7.1.3. Успостављање базе података о заступљености жена у органима и службама локалне управе општине Велико Градиште и служби Скупштине, као и на руководећим местима у општини	Општина Велико Градиште	Континуирано	-успостављена база података	Ресурси општине Велико Градиште
7.1.4. Успостављање базе података о броју жена одборница у Скупштини општине Велико Градиште и радним телима Скупштине	Општина Велико Градиште	Континуирано	-успостављена база података	Ресурси општине Велико Градиште

7.1.5. Успостављање базе података о броју жена у органима управљања јавних служби чији је оснивач општина Велико Градиште	Општина Велико Градиште	Континуирано	-успостављена база података	Ресурси општине Велико Градиште
Циљ 7.2. Повећати број жена припадница мањинских група, посебно припадница националних мањина, као и ОСИ популације и других група у ризику од дискриминације у политичком и јавном животу заједнице				
7.2.1. Организовање обука за припаднице мањинских група како би се оснажиле за учешће у политичком животу заједнице	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	-број организованих обука -број учесница наведених обука	Ресурси општине Велико Градиште Донације

4.8 ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ ЗА ПРИМЕНУ ПОЛИТИКА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Стратешки циљ: Стварање одрживих механизма за постизање родне равноправности

Активност	Носиоци активности и партнери	Временски период	Индикатори	Финансијска средства
Циљ 8.1. Јачање механизма за примену принципа родне равноправности на локалном нивоу				
8.1.1. Формирање Савета за родну равноправност	Општина Велико Градиште Скупштина општине Велико Градиште	II квартал 2017.	- формиран Савет за родну равноправност - број представника различитих структура у раду Савета - успостављен контакт са Мрежом повереника за родну равноправност Сталне конференције градова и општина	Ресурси општине Велико Градиште
8.1.2. Организовање редовних састанака Савета за родну равноправност у циљу праћења реализације ЛАП-а	Савет за родну равноправност	Континуирано	- број одржаних састанака - извештаји са одржаних састанака	Ресурси општине Велико Градиште
8.1.3. Тематске обуке о родној равноправности за чланове Савета за родну равноправност	Општина Велико Градиште Релевантне институције НВО сектор Међународне организације	Континуирано	- број организованих обука - број учесника/-ца наведених обука - извештаји, слике и медијске објаве са одржаних обука	Ресурси општине Велико Градиште Донације
Циљ 8.2. Увести родно осетљиво управљање буџетским средствима				
8.2.1. Анализа буџета са аспекта родне равноправности	Општина Велико Градиште	II квартал 2017.	- припремљен Извештај-анализа општинског буџета са аспекта родне равноправности	Ресурси општине Велико Градиште
8.2.2. Обука о родно осетљивом буџетирању	Општина Велико Градиште	III квартал 2017.	- организована обука - број и структура учесника/-ца наведене обуке - извештај, слике, медијске објаве са наведене обуке	Ресурси општине Велико Градиште

5. РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАП-а

Средства за реализацију активности из ЛАП-а обезбедиће се из:

- Буџета општине Велико Градиште;
- Донација;
- Коришћењем домаћих и међународних фондова;
- Обезбеђивањем спонзорстава од стране приватних фирми и компанија или остваривањем партнерстава са фирмама/компанијама које имају развијене програме друштвено-одговорног пословања (кроз јавно-приватна партнерства).

ЛАП садржи и преглед потенцијалних извора финансирања активности за период 2017-2020. година. Средства за реализацију активности за 2017. годину биће планирана Буџетом општине Велико Градиште за 2017. годину.

6. ПЛАН ПРАЋЕЊА, СПРОВОЂЕЊА И ПРОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЛАП-а

Председник општине ће, након доношења ЛАП-а, наставити да подржава рад поверенице Мреже за родну равноправност Сталне конференције градова и општина, која ће као приоритетни задатак имати реализацију ЛАП-а.

Додатно, Скупштина општине Велико Градиште ће формирати Савет за родну равноправност општине Велико Градиште, који ће као једну од надлежности имати праћење реализације ЛАП-а. Исту ће сачињавати представници органа управе и служби општине Велико Градиште и представници невладиних организација које се баве овом проблематиком.

Успешност реализације ЛАП-а биће праћена помоћу дефинисаних индикатора за појединачне активности. Скупштина општине Велико Градиште ће разматрати извештај о реализацији ЛАП-а једном годишње.

Финална евалуација тј. процена успешности читавог ЛАП-а биће урађена на крају периода одређеног за реализацију активности, од стране екстерног тима евалуатора, у сарадњи са актерима који ће узети учешћа у имплементацији ЛАП-а.

7. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ СА ЈАВНОШЋУ

Циљ комуникације са јавношћу је да се обезбеди видљивост ЛАП-а за постизање родне равноправности у општини Велико Градиште за период 2017-2020. година, односно планираних активности.

План комуникације са јавношћу укључује следеће активности:

- Објављивање Плана на сајту општине Велико Градиште;
- Штампање и дистрибуција ЛАП-а;
- Обавештавање надлежног тела на националном нивоу о усвојеном ЛАП-у;
- Обавештавање релевантних институција на локалном нивоу о усвојеу ном ЛАП-у;
- Информисање медија на локалном и националном нивоу о усвојеном ЛАП-у, односно реализацији планираних активности;
- Организовање годишње конференције за медије о резултатима спровођења ЛАП-а.

8. АКТЕРИ У ПРОЦЕСУ ИЗРАДЕ ЛАП-а

Током процеса израде ЛАП-а, представнице и представници разлитих структура узели су учешћа у истом. У наставку је списак институција и организација које се могу сматрати активним делом процеса и чији су коментари интегрисани у финалну верзију ЛАП-а:

- 1) различите службе Општинске управе Велико Градиште;
- 2) Дом здравља Велико Градиште;
- 3) Јавно предузеће Дирекција за изградњу;
- 4) Туристичка организација Велико Градиште;
- 5) Удружење жена Тополовчанке;
- 6) Удружење жена Бискупље.